

FYLKESMANNEN I OSLO OG AKERSHUS

Miljøvernavdelingen

Gullik Gulliksen landskapsarkitekter
Pb 1511 Kilen
3206 SANDEFJORD

Deres ref.:	Deres dato:	Vår ref.:	Saksbehandler:	Dato:
	28.09.2012	2012/20246-2 M-NA	Ingeborg Austræng	05.11.2012

BÆRUM KOMMUNE - AVSLAG PÅ SØKNAD OM DISPENSASJON FRA FORSKRIFT OM DRAGEHODE SOM PRIORITERT ART - HUNDSUND- FORNEBU - LANGODDVEIEN

Vi viser til søknad fra Gullik Gulliksen landskapsarkitekter datert 28.09.2012 der det søkes om å flytte dragehodeplanter funnet på lokalitet 519 i Langoddveien.

Fylkesmannen gir avslag på søknad om dispensasjon fra forskrift om dragehode som prioritert art. De vilkår som er satt for å gi dispensasjon i naturmangfoldloven § 24 femte ledd er ikke oppfylt og Fylkesmannen kan derfor ikke gi dispensasjon. Flytting av dragehodeindividene vil være i strid med målet om å bevare og utvikle bestanden av dragehode. Vi vil gjerne ha en dialog med tiltakshaver i området for å finne en løsning slik at dragehodene kan bevares og overleve på lang sikt i området. For de som flytter inn i dette området kan det å ha en sjelden art og naturtype så nær bebyggelsen sees som en berikelse.

Dragehode som prioritert art

Dragehode har vært fredet etter *Forskrift om fredete arter* siden 2005, og 20.mai 2011 ble *Forskrift om dragehode som prioritert art* vedtatt. Formålet med denne forskriften er å ivareta dragehode i samsvar med forvaltningsmålet for arter i naturmangfoldloven § 5 første ledd. I henhold til forskriften § 3 er ”*enhver form for uttak, skade eller ødeleggelse av dragehode forbudt. Som ødeleggelse regnes utbygging, graving, masseuttak, utfylling og lagring av masser, dyrking, gjødsling og andre handlinger dersom de er egnet til å skade, forandre, tildekke eller på annen måte forringe arten.* Fylkesmannen er forvaltningsmyndighet etter forskriften.

Forskrift om prioriterte arter gjelder side om side med planer etter plan- og bygningsloven. Dette betyr at regulering av et område etter plan- og bygningsloven til et formål som strider mot en forskrift om en prioritert art, ikke fritar tiltakshaver fra å tilpasse aktiviteten slik at man unngår konflikt med forskriften, eller eventuelt fra å søke dispensasjon fra forskriften før et tiltak etter planen kan gjennomføres.

I henhold til § 6 i forskriften kan Fylkesmannen gi dispensasjon fra forbudet i § 3, i samsvar med naturmangfoldloven § 24 femte ledd. Det er satt to alternative vilkår for å gi slik dispensasjon. Disse fremgår av naturmangfoldloven § 24 femte ledd der det står

Postadresse:	Besøksadresse:	Telefon: 22 00 35 00	Saksbehandler: Ingeborg Austræng
Postboks 8111 Dep	Tordenskiolds gt 12	Telefaks: 22 00 36 58	Direkte telefon: 22 00 37 07
0032 OSLO	Inngang sjøsiden	Internett:	E-post: fmoapostmottak@fylkesmannen.no
		www.fylkesmannen.no/OsloOgAkershus	Org.nummer: NO 974 761 319

”Myndigheten etter loven kan gjøre unntak fra § 23 dersom det ikke forringer arten bestandssituasjon eller bestandsutvikling, eller dersom vesentlige samfunnshensyn gjør det nødvendig.

Historikk

Området der dragehodelokaliteten ligger, er regulert til vei i reguleringsplan for Fornebu område 5.2- Søndre del, Hundsvund vedtatt 13.06.2007. Dragehodelokaliteten (lokalitet 519) ble registrert av ”Siste sjanse” september 2006 i forbindelse med kartlegging av botaniske verdier på Fornebu. Fylkesmannen ba i sine uttalelser til reguleringsplanen om at kommunene i sin detaljplanlegging av området skulle se på muligheten for å bevare dragehodeforekomster. I stedet for å forsøke å bevare forekomsten ble det i mai 2007 gjennomført et prosjekt der Bærum kommune leide inn Naturhistorisk museum, UiO v/Kristina Bjureke for å grave opp og flytte litt over 30 individer til 3 ulike lokaliteter. På to av lokalitetene var det høsten 2007 ikke mulig å finne de fleste av de flyttede individene. På den tredje lokaliteten ble de fleste flyttede plantene observert å være i live i 2010, men ved befarings i oktober 2012 ble det kun funnet to planter. Våren 2012 ble det igjen registrert dragehoder på lokaliteten det tidligere var flyttet dragehode fra (lokalitet nr 519).

Lokalitetens tilstand

Fylkesmannen befarte dragehodelokaliteten sammen med en representant fra Bærum kommune 10.10.2012, og fant at det fortsatt er mye dragehode på lokaliteten. Området utgjør en smal sone langs Langoddveien med bredde på ca. 4-5 meter, hvor særlig de tre meterne nærmest stupet, inneholder dragehode. Lokaliteten strekker seg opp til toppen av knausen, ca. 10 meter. Det ble under befaringsen funnet minst 20 planter, men det at befaringsen ble foretatt så sent på høsten gjør at det er sannsynlighet for at flere planter har visnet så pass at de ikke er mulig å identifisere. Bærum kommunes representant hadde talt ca 100 planter i sommer. Det ser ut til at plantene i stor grad er eldre planter, men vitale ettersom mange hadde flere skudd/grener fra samme rot.

Fylkesmannen vurderer lokaliteten som intakt. Selv om det har vært lagret materiale på dragehodeforekomsten er det observert lite skade. Området er grunnlendt, kalkrikt berg, og ganske forvitret på overflaten, med mye løsmateriale. Vegetasjonen er typisk for naturtypen, med arter som aksveronika (EN), knollmjødurt (NT), blodstorkenebb, gulmaure, markjordbær, dvergmispel, bergmynte, kantkonvall, engtjæreblom, sølvmure, tiriltunge, hårsveve, fagerknoppurt, svartburkne. Det er lite fremmede arter, eller arter som kan fortrenge dragehode.

På oppdrag fra Fylkesmannen undersøkte Sweco 44 lokaliteter i Oslo og Akershus i 2010. Av disse var 7 større enn på 100 individer, mens 16 hadde flere enn 50 individer. Med 50 – 100 individer må dette vurderes som en middels stor lokalitet på et begrenset areal.

Fylkesmannens vurdering av dispensasjonssøknaden

Vilkårene som er satt for å kunne gi dispensasjon fra forskrift om prioriterte arter begrenser Fylkesmannens adgang til å gi slik dispensasjon. Vi må derfor vurdere søknaden opp mot de to vilkårene i naturmangfoldloven § 24 femte ledd. I henhold til naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8-12 legges til grunn for alle offentlige beslutninger. Fylkesmannen har også vurdert søknaden opp mot disse prinsippene.

I henhold til naturmangfoldloven § 8 skal *offentlige beslutninger så langt det er mulig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypens utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger*. Det er søkt om å få flytte plantene slik det ble gjort i 2007, men denne flyttingen har ikke vært vellykket. Vi kjenner heller ikke til andre tilfeller der flytting av dragehode til naturlige lokaliteter har vært vellykket. Det vokser individer fra denne lokaliteten i Botanisk hage på Tøyen, men her har de fått tilstrekkelig pleie for å kunne etablere seg. Ut i fra de erfaringene som ble gjort i 2007 vil effekten av en slik flytting sannsynligvis få negativ påvirkning på dragehode som art. Dette er imidlertid bare en enkelt erfaring og Fylkesmannen anser at det totalt sett ikke foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilken effekt flytting av individer har på dragehodebestanden. I henhold til naturmangfoldloven § 9 skal det *når det treffes en beslutning uten at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger den kan ha for naturmiljøet, tas sikte på å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet*.

Det finnes en rekke dragehodelokaliteter på Fornebu. Disse er av ulik størrelse og beskaffenhet. Det er mye bygge- og anleggsaktivitet i området, og flere av lokalitetene vil bli utsatt for betydelig påvirkning i anleggsperioden og slitasje etter at områdene har blitt bebygget. Fylkesmannen anser videre at for artens bestandssituasjon og utvikling er det viktig å bevare flere lokaliteter med dragehode, slik at artens overlevelse ikke er sårbar ovenfor enkelthendelser. Vi anser at den samlede belastningen (naturmangfoldloven § 10) for dragehodebestanden på Fornebu er stor, og at flytting av individene fra den aktuelle lokaliteten vil kunne bidra til å forsterke den negative effekten på dragehodepopulasjonen sett under ett.

Det første vilkåret som er gitt i naturmangfoldloven § 24 for å kunne gi dispensasjon er at dispensasjon bare kan gis dersom denne ikke vil forringe artens bestandssituasjon eller bestandsutvikling. Ut fra føre-var- prinsippet i naturmangfoldlovens § 9 vurderer Fylkesmannen at det er stor sannsynlighet for at flytting medfører en vesentlig skade for de aktuelle individene av dragehode. Vi vurderer videre at ødeleggelse av den aktuelle lokaliteten vil kunne ha negativ effekt på dragehodepopulasjonen sett under ett. Fylkesmannen vurderer lokaliteten til å være av en slik størrelse og kvalitet at vi ut i fra eksisterende kunnskap antar at en ødeleggelse av denne vil kunne forringe artens bestandssituasjon eller bestandsutvikling. Fylkesmannen anser derfor at det første vilkåret for å kunne gi dispensasjon ikke er tilstede.

Det andre vilkåret for å kunne gi dispensasjon er at tiltaket som skal gjennomføres er av *vesentlig samfunnsmessig betydning*. I henhold til veileder for prioriterte arter følger det av forarbeidene i naturmangfoldloven (Ot. prp. nr. 52 (2008-2009) side 156) at dette er ment som en snever dispensasjonshjemmel som kun kan anvendes ved situasjoner eller tiltak av stor samfunnsmessig betydning som man ikke kunne forutse på vedtakstidspunktet. Saker som har regional eller lokal betydning vil generelt ikke være tilstrekkelig grunnlag for dispensasjon etter dette vilkåret. Utbygging av boliger på Fornebu er av regional betydning, men bevaring av den aktuelle lokaliteten er kun i konflikt med en intern vei og grøntareal i et byggefelt. Dette er forhold av lokal karakter og som kan endres og tilpasses for å ta vare på den nasjonalt viktige prioriterte arten. Denne veien kan ikke sies å være av vesentlig nasjonal betydning og Fylkesmannen anser derfor at det andre vilkåret for å gi dispensasjon fra forskrift om dragehode § 3 ikke er tilstede.

Fylkesmannen anser at den aktuelle dispensasjonssøknaden er spesiell, ettersom det tidligere er gjennomført en flytting av dragehodeplantene på denne lokaliteten, og tiltakshaver i sin

planlegging derfor har basert seg på at dragehodelokaliteten var borte. Prosessen har nå kommet så langt at rammesøknad for bygging av boligene i området er sendt inn. Dragehode har imidlertid fått et langt strengere vern som prioritert art enn det den hadde som art fredet etter *Forskrift om fredete arter* i 2007. Fylkesmannen kan ikke se at noen av vilkårene som kan gi grunnlag for å gi dispensasjon er oppfylt. Etter vår vurdering kan vi derfor ikke gi dispensasjon for flytting av dragehodeplantene slik som omsøkt.

Ut i fra de illustrasjonsplanene vi har fått tilsendt ser det ut som bevaring av dragehodelokaliteten i hovedsak er i konflikt med inntegnet grønnstruktur og i noen grad med intern vei til boligene i området. Fylkesmannen viser til naturmangfoldloven § 12 *For å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet skal det tas utgangspunkt i slike driftsmetoder og en slik teknikk og lokalisering som, ut i fra en samlet vurdering av tidligere, nåværende og fremtidig bruk av mangfoldet og økonomiske forhold, gir de beste samfunnsmessige resultater*. Fylkesmannen anser at atkomst til boligene kan løses på en annen måte dersom denne er i konflikt med dragehodenes voksested. Vi kan gjerne bidra i en dialog for å finne en løsning slik at dragehodene kan bevares og overleve på lengre sikt. For de som flytter inn i dette området kan det å ha en sjelden art og naturtype så nær bebyggelsen sees som en berikelse, fremfor å ha plantet vegetasjon overalt i nærmiljøet.

Konklusjon

Fylkesmannen gir avslag på søknad om dispensasjon fra forskrift om dragehode som prioritert art. Vi anser at flytting av dragehodeindividene vil være i strid med målet om å bevare og utvikle bestanden av dragehode. Vi kan heller ikke se at søknaden er grunnlagt med tiltak av vesentlig samfunnsmessig betydning. De vilkår som er satt for å gi dispensasjon i naturmangfoldloven § 24 femte ledd er ikke oppfylt og Fylkesmannen kan derfor ikke gi dispensasjon. Vi vil gjerne ha en dialog med tiltakshaver i området for å finne en løsning slik at dragehodene kan bevares og overleve på lang sikt i området. For de som flytter inn i dette området kan det å ha en sjelden art og naturtype så nær bebyggelsen sees som en berikelse.

Med hilsen

Anne- Marie Vikla
fylkesmiljøvernssjef

Terje M. Wivestad
fung. seksjonssjef

Dokumentet er elektronisk godkjent.

Kopi til:

Bærum kommune

Direktoratet for naturforvaltning

Postboks 5672 Sluppen

1304

Sandvika

7485

Trondheim